

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Географија, шести разред

Разред: 6/ _____

Редни број часа: 1.

Наставна тема: Увод

Наставна јединица: Увод у програмске садржаје

Циљ часа: упознавање ученика с програмом рада за предстојећу школску годину, прибором за рад, разликама у односу на 5. разред, начинима оцењивања и начинима ефикасног учења. Обновити најбитније појмове из 5. разреда.

Задаци часа

Образовни:

- упознати ученике са садржајем наставе географије у 6. разреду;
- објаснити како да ефикасно савладавају градиво;
- објаснити како да напишу реферат;
- истаћи значај изучавања географије.

Функционални:

- развијање логичког мишљења;
- развијање вештине комуникације;
- истицање применљивости географских знања у пракси.

Васпитни:

- побуђивање интересовања и радозналости;
- истицање значаја реда и планирања (редовно доношење прибора, учење) као битног елемента успеха у свакој активности;
- развијање позитивног односа према природи.

Кључни појмови: прибор за рад, реферат, учење, оцењивање, литосфера, атмосфера, географска карта, надморска висина, представљање рељефа на географској карти.

Тип часа: утврђивање.

Метод рада: монолошки, дијалошки, демонстративни.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Активности ученика: слушају, питају, повезују, показују на карти, закључују.

Наставна средства: карте, слике, рачунар, пројектор.

Стандарди:

Корелација: /

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа (10 минута)

Наставник разговара с ученицима о начину рада на часовима географије у 5. разреду.

Ученици износе своја запажања (видети шта им је одговарало у раду, а шта би, можда, било добро променити).

Главни део часа (30 минута)

Активности наставника:

- Упознаје ученике с наставним програмом за 6. разред (наставне теме), са захтевима за рад на часу (учбеник, радна свеска или нема карта, свеска, атлас); с начинима провере знања (усмени одговори, рад на часу, домаћи задаци, радне свеске или неме карте, семинарски, пројекти, контролни задаци, петнаестоминутне писмене провере знања). Објашњава како треба учити географију – учење географије је ефикасније и лакше уз географску карту. Обнавља с ученицима градиво 5. разреда: на табли исписује хронолошки теме из петог разреда, а ученици се јављају и говоре чега се сећају; записује кључне речи на табли; води евиденцију о томе који се ученици јављају и којих се делова сећају. Сваки одговор ученика допуњују најпре његови другови, а по потреби и наставник. Нема погрешних одговора, сваку изјаву ученика наставник ставља у функцију обнављања. Похваљује и мотивише ученике да се јављају. Ученици преписују појмове с табле или им наставник на часу може поделити одштампан лист мањег формата који ће залепити у свеску (садржи кључне речи и дефиниције које ће ученику бити потребне у 6. разреду и које би било добро да трајно усвоји).
- Могуће је и помоћу рачунара, пројектора и једноставне презентације приказати структуру табле, фотографије, скице и кратке видео клипове у вези с обнављањем градива петог разреда, приказ новог учбеника, неме карте, фотографије успешних људи (Јован Цвијић, Фернандо Магелан, Милутин Миланковић, Кристифор Колумбо...). Презентацијом се продужава време које може да се проведе у директној комуникацији и дијалогу с ученицима.

Активности ученика:

- слушају, питају, повезују, показују на карти, закључују.

Завршни део часа (5 минута)

Наставник:

- Наставник анализира одговоре ученика и обнавља неке од њих. Задаје домаћи задатак (није обавезан, а може да буде део одштампаног материјала и садржи део градива које ученици тог узраста углавном знају; користиће се за обраду лекције на следећем часу).
- На табли исписује називе острва и полуострва Европе која ученици треба да пронађу на карти Европе у атласу: Скандинавско полуострво, Балканско полуострво, Пиринејско полуострво, Апенинско полуострво; Велика Британија, Исланд, Сицилија, Сардинија, Корзика. (Иако дефинисање наведених облика разуђености обала тек следи, ученици углавном умеју на карти да препознају наведене облике, а и воле да користе географску карту, тако да ово представља увод у следећу лекцију).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

- Наставник објашњава да је потребно само да на карти Европе пронађу наведене појмове и показује на којој се страни у атласима разних издавача налази карта Европе.

Изглед табле

КРЕТАЊА ЗЕМЉЕ И ПОСЛЕДИЦЕ: РОТАЦИЈА, ДАН, РЕВОЛУЦИЈА, ГОДИНА,

СМЕНА ГОДИШЊИХ ДОБА, ТОПЛОТНИ ПОЈАСЕВИ

КАРТОГРАФИЈА: ГЕОГРАФСКА КАРТА, КАРТОГРАФСКИ ЗНАЦИ, МЕРИДИЈАНИ, ПАРАЛЕЛЕ, ГЕОГРАФСКА ШИРИНА, ГЕОГРАФСКА ДУЖИНА

ЛИТОСФЕРА: СТЕНОВИТ ОМОТАЧ, СТЕНЕ, ПЛАНИНЕ, МЛАДЕ ВЕНАЧНЕ И

СТАРЕ ГРОМАДНЕ ПЛАНИНЕ, НИЗИЈЕ

АТМОСФЕРА: ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ, ЗАГРЕВАЊЕ АТМОСФЕРЕ, ЕФЕКАТ СТАКЛЕНЕ БАШТЕ, ВРЕМЕНСКИ ЕЛЕМЕНТИ, КЛИМА НА ЗЕМЉИ

Домаћи задатак: на карти Европе у атласу пронаћи полуострва Скандинавско, Балканско, Пиринејско и Апенинско и острва Велика Британија, Исланд, Сицилија, Сардинија, Корзика.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник Географије за 5. и 6. разред;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Географија, шести разред

Разред: 6/ _____

Редни број часа: 2.

Наставна тема: Планета Земља

Наставна јединица: Светско море и његова хоризонтална подела – својства и кретања морске воде

Циљ часа: утврдити стечена и усвојити нова знања о особинама и кретањима морске воде.

Задаци часа

Образовни:

- утврдити ниво већ стечених знања о хидросфери;
- усвојити нова знања о карактеристикама, појавама и процесима у Светском океану.

Функционални:

- развијање логичког мишљења;
- развијање вештине комуникације.

Васпитни:

- побуђивање интересовања и радозналости ученика;
- развијање позитивног односа према природи.

Кључни појмови: хидросфера, Светски океан, мора, испаравање, кондензација, салинитет, таласи, плима и осека, морске струје.

Тип часа: обрада.

Метод рада: монолошки, дијалогски, демонстративни, рад на тексту, писмени радови.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Активности ученика: слушају, постављају питања, дискутују, записују, повезују, закључују.

Наставна средства: глобус, зидна карта света, зидна карта Европе, рачунар, пројектор.

Стандарди: ГЕ 1.2.3.

Корелација: физика (испаравање, кондензација), техничко образовање (електране на таласе и плиму и осеку), математика (промили, проценти).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа (10 минута)

- Ученици су отворили карту света у атласу. Провера домаћег задатка: ученик излази пред зидну карту и показује острва и полуострва која је претходно пронашао на карти Европе у атласу. Још једном заједно понављамо исто – наставник покаже појам на карти и сви заједно то понове. Наставник исписује назив лекције на табли или покреће презентацију с рачунара. Већина ученика 6. разреда већ зна шта је хидросфера и упозната је с кружењем воде у природи и на карти света уме да покаже океане и да пронађе мора. Ученици се јављају и одговарају на питање: зашто је хидросфера (вода) значајна за човека?
- Наставник надовезује поделу вода на Земљи на текуће и стајаће. Бележи одговоре ученика, похваљује појединце и ниво усвојености знања у одељењу.

Главни део часа (30 минута)

Активности наставника:

- Иза наставника је укључена посуда за загревање воде. Кад почне да ври, наставник пита ученике шта се дешава (испаривање), дефинише појаву, с поклопца капље вода (кондензација). Наставник изводи експеримент и наводи ученике да опишу шта су видели. Обнавља кружење воде у природи (неко од ученика понови кружење воде у природи). Дефинише појам Светског океана и површину воде и копна на Земљи.
- На карти света излаже поделу мора и показује их.
- Ученици одговарају на питање зашто су за човека значајни океани и мора (слика у књизи, Суецки канал, стр. 12).
- Какав је укус изворске воде или воде из славине, а какав морске воде (подела на слатке и слане воде)? Зашто је морска вода слана?
- Особине морске воде. Објашњава салинитет морске воде: од чега зависи, како се изражава. Боја морске воде: које је боје вода, од чега зависи боја морске воде. Провидност: од чега зависи, где је већа, а где мања. Температура: од чега зависи, како се мења. Кретања морске воде. Таласи – настанак, величина, цунами. Плима и осека – како настаје. Морске струје – како настају, по чему се разликују, како се приказују на карти (плаве и црвене стрелице), смер кретања хладних и топлих струја (хладне од полова према екватору, а топле од екватора према половима).

Активности ученика:

- слушају, питају, одговарају на питања, дискутују, записују, повезују и закључују.

Завршни део часа (пет минута)

- Ученици излазе испред карте и показују географске појмове – један ученик један појам: океане, мора из књиге, полуострва и острва из домаћег задатка.

Домаћи задатак: стр. 13 у књизи непарна питања, стр. 17 у књизи парна питања. У свесци написати редни број стране и бројеве питања на која се одговара. Питања се не преписују, већ се на њих дају пуни одговори.

Наставник саопштава и образлаже оцене појединих ученика који су се јављали, неке ученике похваљује за рад и позитивно оцењује атмосферу у одељењу.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Изглед табле

ХИДРОСФЕРА – ВОДЕНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ*

Подела воде на Земљи на слатке и слане, текуће и стајаће

Кружење воде у природи: испаравање и кондензација

Светски океан – четири океана, највећи и најмањи

Подела мора – унутрашња, ивична, међуострвска

Својства морске воде:

- о салинитет – промили, просечан 35‰
- о боја мора
- о провидност
- о температура – топлотни појасеви, упадни угао Сунчевих зрака

Кретања морске воде:

- о таласи – ветар и земљотреси (цунами)
- о плима и осека – морске мене, привлачна сила Месеца и Сунца
- о морске струје – топле ($0^{\circ} \rightarrow 90^{\circ}$ г. ш.) и хладне ($90^{\circ} \rightarrow 0^{\circ}$ г. ш.)

Домаћи задатак: стр. 13 у књизи непарна питања, стр. 17 у књизи парна питања.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник Географија за 6. разред;
- приручник.

Белешке о часу:

*Текст са табле може се поделити по слајдовима и уз фотографије представити у виду презентације. У том случају писање на табли се редукује, а ученицима се може дати одштампан материјал (с једног листа А4 материјал за четири ученика). Добијени материјал ученици залепе у свесци испод наслова лекције.

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Географија, шести разред

Разред: 6/ _____

Редни број часа: 3.

Наставна тема: Планета Земља

Наставна јединица: Светско море и његова хоризонтална подела – разуђеност обала

Циљ часа: усвајање знања и разликовање облика разуђености обале и њиховог просторног распореда.

Задачи часа

Образовни:

- схватити појам разуђености и облике разуђености обала;
- препознати на географској карти облике разуђености;
- усвојити просторни распоред појединих облика разуђености обала и њихов значај.

Функционални:

- развијање логичког мишљења;
- развијање вештине комуникације;
- развијање способности сналажења у уџбенику и проналажења потребних информација;
- развијање вештине сналажења на географској карти и уочавања појединих облика разуђености обале.

Васпитни:

- развијање интересовања и радозналости ученика;
- развијање еколошке свести и одговорног односа према сопственој околини.

Кључни појмови: обала, разуђеност, заливи (фјордови, естуари, ријаси), мореузи, полуострва, острва (архипелаг, атол, вулкан).

Тип часа: обрада.

Метод рада: дијалогски, демонстративни, писмени радови.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Активности ученика: слушају, питају, посматрају, дискутују, записују, повезују, закључују.

Наставна средства: карта света и Европе, рачунар, пројектор.

Стандарди: ГЕ 1.2.3, ГЕ 2.2.2.

Корелација: историја (Суецки канал, Панамски канал), биологија (корали – атоли).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа (10 минута)

- Наставник прегледа домаће задатке – прозива на сваких пет ученика једног. Ученик чита одговоре и добија оцену у свесци. Када ученик сакупи три оцене у свесци, средња оцена уписује се у дневник.
- Наставник истиче циљ часа и записује назив наставне јединице на табли.

Главни део часа (25-30 минута)

Активности наставника:

- Шта је обала? Шта је разуђеност обале? На карти наставник показује део обале која није разуђена и ону која јесте. Тражи од ученика да опишу једну и другу. Синоними за разуђену и неразуђену обалу.
- Заливи – дефинише заливе и типове залива и показује их на карти (на табли исписује називе залива и касније осталих облика разуђености или помоћу пројектора приказује на платну врсту разуђености и фотографију).
- Мореузи – дефинише (уско море), показује и записује на табли.
- Прозива ученике да покажу на карти света претходно обрађене појмове.
- Земљоузи – канали Суецки, Панамски. Зашто су прокопавани канали? Обично неко од ученика зна одговор, а ако нико не зна, показати две луке, нпр. Бар и Мумбај, и тражити од ученика да покажу којим се путем пловило пре, а којим после прокопавања Суецког канала. Како прокопавање утиче на заштиту од загађивања (воде, ваздуха, живог света)?
- Полуострва – дефинише, показује на карти, записује на табли.
- Острва – дефинише, показује на карти, записује на табли.
- Похваљује, мотивише ученике и евидентира активне и оне које прозива. Често се јављају исти ученици, али битно је похвалити их што се ангажују, али онда ангажовати и оне који се ретко јављају за реч. Поставити им прво лакша питања и не негирати ако одговоре погрешно. И погрешан одговор је покушај и треба га ценити.

Активности ученика:

- слушају, питају, посматрају, дискутују, записују, повезују, закључују.

Завршни део часа (5-10 минута)

- Ученици се јављају и на карти света и карти Европе показују појмове редом с табле.
- Наставник оцењује највишим оценама ученике који су се јављали или које је прозивао.

Домаћи задатак: помоћу карте света направити списак облика разуђености обала на следећи начин:

- која се острва, полуострва, заливи, мореузи налазе северно од екватора;
- која се острва, полуострва, заливи, мореузи налазе јужно од екватора;
- која се острва, полуострва, заливи, мореузи налазе западно од Гринича;
- која се острва, полуострва, заливи, мореузи налазе источно од Гринича.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Изглед табле

РАЗУЂЕНОСТ ОБАЛЕ

Обала

Заливи: Мексички, Бискајски, Ботнички

Мореузи: Гибралтарски, Дарданели, Босфор, Ламанш

Земљоузи: Суецки, Панамски

Полуострва: Арабијско, Лабрадор, Пиринејско, Апенинско, Балканско, Скандинавско, Флорида, Индијско, Индокинеско

Острва: Гренланд, Мадагаскар, Борнео, Велика Британија, Ирска, Исланд, Сицилија, Сардинија, Корзика, Малајски архипелаг, Егејски архипелаг, Хавајска острва, Липарска острва

Припремљени листићи с домаћим задатком (због времена).

Домаћи задатак: помоћу карте света направити списак облика разуђености обала на следећи начин:

- која се острва, полуострва, заливи, мореузи налазе северно од екватора;
- која се острва, полуострва, заливи, мореузи налазе јужно од екватора;
- која се острва, полуострва, заливи, мореузи налазе западно од Гринича;
- која се острва, полуострва, заливи, мореузи налазе источно од Гринича.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник Географија за 6. разред;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Географија, шести разред

Разред: 6/_____

Редни број часа: 4.

Наставна тема: Планета Земља

Наставна јединица: Светско море и његова хоризонтална подела – својства и кретања морске воде, разуђеност обала

Циљ часа: провера нивоа усвојености знања о својствима и кретањима морске воде и разуђености обала.

Задаци часа

Образовни:

- утврдити знање о Светском океану;
- схватити повезаност васионских тела.

Функционални:

- провера нивоа савладаности градива;
- развијање вештине комуникације;
- провера вештине сналажења на карти у проналажењу облика разуђености обале.

Васпитни:

- развијање интересовања и радозналости ученика;
- развијање еколошке свести и одговорног односа према сопственој околини.

Кључни појмови: Светски океан, плима и осека, својства морске воде, кретања морске воде, облици разуђености обале.

Тип часа: утврђивање.

Метод рада: монолошки, дијалошки.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Активности ученика: слушају, питају, дају одговоре на питања, читају, повезују, закључују, рачунају.

Наставна средства: карта Европе, карта света.

Стандарди: ГЕ 1.2.3, ГЕ 2.2.2.

Корелација: историја (Панамски канал), математика (размер карте).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа (пет минута)

- Наставник прегледа домаћи задатак – прозива пет ученика који читају своје радове и уписује им оцену у свеску. Истиче циљ часа и записује на табли.

Главни део часа (30 минута)

Активности наставника:

- Активира и мотивише ученике да постављају питања о претходно обрађеним лекцијама – у дискусији се обнављају делови лекција. У ком се смеру крећу топле морске струје? Зашто су оне топле? Зашто Црвено море има највећи, а Балтичко најмањи салинитет (погледати карту света)? У ком се смеру на Земљи смањује температура морске воде и зашто? Зашто је Панамски канал значајан за САД (помоћу размера карте рачунамо приближну удаљеност Њујорка и Сијетла око рта Хорн и кроз канал)? Како Голфска струја утиче на климу Европе?
- Ученици се јављају и показују на карти света и карти Европе мора, заливе, мореузе, полуострва, острва. Наставник инсистира да се што више појмова показује на карти Европе. Подстиче ученике да учествују у раду и евидентира њихову активност. Поставља потпитања да би утврдио степен усвојености знања.

Активности ученика:

- слушају, питају, дају одговоре на питања, читају, повезују, закључују, рачунају.

Завршни део часа (10 минута)

Наставник оцењује ученике и образлаже оцене. Ученици остављају свеске у школи да би наставник оценио претходна два домаћа задатка.

Домаћи задатак: урадити задатке у радној свесци од 6. до 10. стране.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Изглед табле

Хидросфера – водени омотач Земље

Наставник исписује све географске појмове које ученици показују на зидној карти.

Размер карте света

1 : 20 000 000

1 cm = 20 000 000 cm

1 cm = 200 000 m

1 cm = 200 km

(1 km = 1 000 m = 100 000 cm)

1 cm на карти = 200 km на површини Земље

На карти света удаљеност између две тачке обележити кредом, потребним бројем равних линија. Помоћу лењира измерити удаљеност, прерачунати у km и видети разлику између једног и другог пута.

Домаћи задатак: урадити задатке у радној свесци од 6. до 10. стране.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник Географија за 6. разред;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Географија, шести разред

Разред: 6/ _____

Редни број часа: 5.

Наставна тема: Планета Земља

Наставна јединица: Воде на копну – издан и извор, реке, речна мрежа, речни слив

Циљ часа: утврдити стечена знања и усвојити нова о водама на копну.

Задаци часа: развијање способности уочавања основних својстава објеката, појава и процеса, њихове повезаности и условљености.

Образовни:

- уочити где све завршава вода која из атмосфере долази на површину Земље;
- усвојити појмове у вези с површинским и подземним водама.

Функционални:

- развијање логичког мишљења (падавине – подземне воде – издашност извора);
- развијање вештине уочавања и закључивања.

Васпитни:

- развијање интересовања и радозналости ученика;
- развијање вештине комуникације.

Кључни појмови: подземне воде, издан, артешка издан, извор, термоминералне воде, речни систем, речни слив, речна мрежа, ушће – делта, меандар.

Тип часа: обрада.

Метод рада: монолошки, дијалошки, демонстративни, рад на тексту, писмени радови, илустративни, експеримент.

Облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару.

Активности ученика: слушају, записују, читају, питају, повезују, закључују, цртају.

Наставна средства: карта Европе, две пластичне флаше без етикета, песак, шљунак, земља, глина (пластелин), флаша минералне воде.

Стандарди: ГЕ 2.2.2.

Корелација: хемија (минералне воде).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа (пет минута)

- Ученици предају радне свеске у којима је требало да ураде домаћи задатак. Наставник им враћа свеске с прегледаним и оцењеним домаћим задацима. Уз домаће задатке, у свесци су сем оцене исписане и похвале за рад и/или сугестије шта би могло боље да се уради. Наставник проналази разлог да похвали цело одељење. Записује назив наставне јединице на табли и истиче циљ часа.

Главни део часа (35 минута)

Активности наставника:

- Где завршава вода која доспева на површину Земље из атмосфере?
- Ученици раде с паром из клупе, с тим што један треба да пронађе у уџбенику карактеристике издани, а други артешке издани, и оно по чему се оне разликују. Након неколико минута јавља се пар који је уочио разлику, један ученик саопштава одлику издани, а други артешке издани и наводе разлику. Слика на стр. 21. у књизи.
- Демонстрација понирања воде са две флаше.
- На којој су дубини бунари у вашем крају? Која је то подземна вода – артешка или изданска? Да ли је вода из плитке издани добра за пиће? Објасни одговор.
- Објаснити појам извора.
- Термоминералне воде – прочитати етикету с минералне воде.
- Јављају се ученици који су били у бањи и пили воду са извора. Какав је укус имала вода? Шта значи термална, а шта минерална вода? Да ли се флашира само минерална вода?
- Како настаје река? На примеру реке из локалне средине обрадити елементе речног тока – извор, речно корито, ушће (нормално, у облику делте (ушће Дунава)).
- Како се деле водотоци?
- Наставник на карти Европе објашњава појмове развођа, речне мреже, речног слива и речног система. Ученицима диктира дефиниције.
- Разлике између планинских и равничарских река.
- Наставник подстиче ученике на активно учешће. Настоји да они што чешће износе своја запажања о местима на којима су боравили. Подстиче их да увек када им нешто није јасно питају. По потреби, усмерава их да изаберу право време, да запишу питање ако не могу одмах да га поставе, али да не одустају.

Активности ученика:

- слушају, записују, читају, питају, повезују, закључују, дискутују, цртају.

Завршни део часа (пет минута)

- Ученици пред картом Европе показују сликове Европе и изворишта и ушћа појединих река. Наставник оцењује ученике за рад на часу и образлаже оцене.

Домаћи задатак: на карти Европе пронаћи пет већих река и планине на којима извиру.

Наставник најављује следећу лекцију да би ученици могли да се подсети своје посете неком језеру.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Изглед табле

Копнене воде – површинске и подземне

Подземне воде

– вододрживи слој, издан, артешка издан

– извор, термоминералне воде, бање

Површинске воде

– извор, поток, река, ушће

– меандри

Скица меандра равничарских река

Скица делте Дунава уз исцртавање грчког слова делта (Δ) по коме је овај тип ушћа добио име.

Домаћи задатак: на карти Европе пронаћи пет већих река и планине на којима извиру.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник Географија за 6. разред;
- приручник.

Напомена:

Пре часа припремити наставна средства. Одсећи дна на обе пластичне флаше. Окренути их као левак и напунити једну на дну шљунком, изнад насути слој песка и на крају слој земље, а другу прво глином или пластелином, а изнад исто као у претходној. Када се сипа у прву флашу, вода понире кроз слојеве и истиче кроз грло јер нема вододрживог слоја, док у другој флаши испуњава све пукотине изнад вододрживог слоја и ствара се издан. Може се и у трећој флаши направити модел артешке издани са два вододржива слоја.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Географија, шести разред

Разред: 6/ _____

Редни број часа: 6.

Наставна тема: Планета Земља

Наставна јединица: Језера – подела према постанку језерског басена

Циљ часа: упознати ученике с различитим начинима стварања језерских басена.

Задаци часа

Образовни:

- обновиће знање о литосфери – тектонски покрети и врсте ерозија;
- схватити начине настанка језерских басена и значај језера за човека;
- научити шта су мочваре и схватити њихов значај.

Функционални:

- развијање логичког мишљења.

Васпитни:

- развијање интересовања и радозналости ученика;
- истаћи значај учења за боље разумевање света око нас (ако нешто не разумемо, то не значи да је то непотребно и да га треба уништити (нпр. исушити мочваре), већ само да ми немамо довољно знања о томе;
- развијање љубави и позитивног односа према природи бољим разумевањем њеног функционисања (разумети, на примеру мочвара, да и оно што нам се углавном не допада или не видимо његову вредност или корист за човека, има своје место на Земљи).

Кључни појмови: језера, тектонска и ерозивна језера, криптодепресије, мочваре, снежна граница.

Тип часа: обрада.

Метод рада: монолошки, дијалошки, демонстративни, рад на тексту, писмени радови.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Активности ученика: слушају, посматрају, питају, записују, дискутују, повезују, закључују.

Наставна средства: карта Европе, карта света, рачунар, пројектор.

Стандарди: ГЕ 2.2.2.

Корелација: биологија (живи свет мочвара).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа (пет минута)

- Наставник проверава домаћи задатак – један ученик показује домаћи на карти и добија оцену у свесци.
- Обнављамо литосферу. Шта су тектонски покрети? Шта је ерозија? Шта разне врсте ерозија стварају у рељефу (нагласак да могу да створе удубљења)?
- Наставник записује наслов лекције на табли и исписује поделу језера на основу претходног разговора.

Главни део часа (35 минута)

Активности наставника:

- Чему све служе језера? Ученици се јављају и наводе примере. Наставник на табли записује одговоре, а потом и поделу језера. Мотивише ученике да се јављају и износе своја искуства с посетама језерима или информације које су добили неким другим путем (ТВ, интернет...). Име језера које ученик описује наставник пише на табли у одређеној групи.
- Уз пројекцију фотографија обрађује сваку групу језера (било би добро да на фотографијама буду и поједине врсте животиња, биљака и насеља, тако да се укаже и на окружење које зависи од тог језера и које утиче на њега).
- На карти света и Европе наставник показује положај обрађених језера. Ученици их проналазе у атласима.
- На примеру мочвара објашњава њихову специфичност и значај њиховог очувања.*

Активности ученика:

- слушају, посматрају, питају, записују, дискутују, повезују, закључују.

Завршни део часа (пет минута)

- Наставник поставља питања о значају језера и њиховом положају. Ученици се јављају и на карти Европе показују поједина језера.

Домаћи задатак: изабрати једно језеро у Европи (Србији, у локалној средини) и описати његов положај (држава, г. ш., г.д.), написати како је настало и које су његове функције, тј. за које га активности и потребе користи човек.

Домаћи је и припрема за следећу наставну јединицу – загађивање и заштита воде од загађивања.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Изглед табле

ЈЕЗЕРА

Подела језера

1. Природна

- а. тектонска – Бајкалско, Викторија, Тангањика, Велика језера, Охридско, Преспанско
- б. ледничка – Гарда, Мађоре, Комо, Бледско, Црно, Биоградско, Плавско
- в. вулканска – Кратерско
- г. крашка – Скадарско, Плитвичка језера
- д. речна – Обедска бара, Царска бара
- ђ. еолска – Палићко

2. Вештачка – Ђердапско, Власинско, Зворничко, Перућац, Међувршје

Значај језера: вода за пиће, туризам, риболов, отпадне воде, животињски и биљни свет, хидроелектране, наводњавање, саобраћај, добијање соли

Домаћи задатак: изабрати једно језеро у Европи (Србији, у локалној средини) и описати његов положај (држава, г. ш., г. д.), написати како је настало и које су његове функције.

* У Рамсару, месту на иранској обали Каспијског мора, 2. 2. 1971. усвојена је Конвенција о влажним стаништима од међународног значаја, нарочито станишта птица мочварица, касније скраћена у Конвенција о влажним стаништима, а познатија као Рамсарска конвенција.

Други фебруар обележава се као Светски дан влажних подручја – станишта.

Југославија је потписала тај споразум 1976. године.

На Листи рамсарских подручја од међународног значаја, до 2008. године, нашло се укупно девет подручја из Србије, од којих седам у Војводини, а два у Јужној Србији (специјални резервати природе Лудашко језеро, Обедска бара, Стари Бегеј – Царска бара, Слано копово и Лабудово окно, Горње Подунавље, Засавица, Власина и Пештерско поље).

Мочваре су веома значајне за пречишћавање воде, па их још зову и „бубрези планете”, представљају изузетно важна подручја за заштиту од поплава, а њихова је вредност непроцењива и због богатства и разноликости живог света.

Зашто је заштићено више мочвара у Војводини него у осталом делу Србије? Где има више мочвара, у планинским или низијским пределима? Објасни одговор.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник Географија за 6. разред;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Географија, шести разред

Разред: 6/ _____

Редни број часа: 7.

Наставна тема: Планета Земља

Наставна јединица: Загађивање мора и копнених вода и значај њихове заштите.

Проблем несташнице воде на Земљи

Циљ часа: упознати ученике с начинима загађивања вода на Земљи, проблемима с несташницом воде и начинима на које је можемо заштитити и уштедети.

Задаци часа

Образовни:

- сазнати како све човек загађује воде на Земљи;
- научити како их можемо заштитити;
- упознати се с начинима на које свако од нас може штедети воду.

Функционални:

- развијање способности сагледавања последица наших поступака (штедња воде).

Васпитни:

- стицање самопоуздања;
- развијање вештине комуникације у социјалној групи.

Кључни појмови: загађивање воде, отпадне воде, цветање воде, несташнице воде, ширење пустиња, десалинизација воде, пречишћавање отпадних вода, штедња воде, мочваре.

Тип часа: обрада.

Метод рада: монолошки, дијалошки, илустративни.

Облик рада: фронтални, индивидуални, рад у групи.

Активности ученика: слушају, повезују, сарађују, договарају се, дискутују, презентују, питају, одговарају на питања, цртају.

Наставна средства: папир формата А0, лепљива трака, папир за штампач, фломастери.

Стандарди: ГЕ 3.2.2.

Корелација: хемија (загађивачи), биологија (цветање мора).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа (пет минута)

- Наставник истиче циљ часа и записује назив наставне јединице на табли. Објашњава карактеристике групног рада (сарадња, подела улога, договарање, успех групе зависи од сваког члана групе...). Објашњава оцењивање групног рада – оцењује се активност групе, активност сваког појединца у групи и резултати рада.
- Наставник дели одељење у групе и ученици се размештају по унапред одређеном распореду.

Главни део часа (35 минута)

Активности наставника:

- Свака група добија лист са задацима које треба да уради. Резултате рада са не више од седам реченица пишу на папиру.
- Групе: 1. море, 2. реке, 3. језера, 4. подземне воде, 5. локалне водене површине (у зависности од локалне средине од 5. групе могу се формирати две).
- Задаци за сваку групу су исти – значај и функције, начини загађивања, начини заштите и уштеде воде у школи и код куће. Свака група записује кратке одговоре на један папир, а на други записује или црта фломастерима како се може уштедети вода у школи и код куће. После петнаестак минута рада представник групе чита резултате, а на велики папир лепи начине за штедњу воде.
- Наставник води белешке о раду сваке групе, помаже им, даје сугестије, одговара на питања, подстиче ученике на активно учешће, објашњава кључне појмове.

Активности ученика:

- слушају, повезују, сарађују, договарају се, дискутују, презентују, питају, одговарају на питања, цртају.

Завршни део часа (пет минута)

- Наставник чита белешке о раду сваке групе, оцењује рад групе и појединаца и оцене уписује у дневник.

Домаћи задатак: радна свеска, стр. 11–15.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Изглед табле

На таблу је причвршћен папир на који ученици лепе мере штедње воде у школи и код куће.

Папир – плакат после часа остаје у учионици као подсетник.

Наслов плаката предлажу и усвајају ученици.

Ученици могу да га украсе, доцртају...

Домаћи задатак: радна свеска стр. 11–15.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник Географија за 6. разред;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Географија, шести разред

Разред: 6 / _____

Редни број часа: 8.

Наставна тема: Планета Земља

Наставна јединица: Воде на копну – површинске и подземне воде. Загађивање мора и копнених вода и значај њихове заштите

Циљ часа: утврђивање стечених знања о водама на копну и загађивању и заштити хидросфере.

Задачи часа

Образовни:

- утврдити степен стечених знања.

Функционални:

- повезивање знања стечених у школи с реалним животом.

Васпитни:

- развијање интересовања и радозналости ученика;
- развијање позитивног односа према природи.

Кључни појмови: заштита, подземне и површинске воде.

Тип часа: утврђивање.

Метод рада: монолошки, дијалошки, рад на тексту, писмени радови.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Активности ученика: слушају, одговарају на питања, повезују и закључују, питају, дискутују, записују.

Наставна средства: карта Европе.

Стандарди: ГЕ 2.2.2, ГЕ 3.2.2.

Корелација: /

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа (пет минута)

Наставник проверава домаћи задатак – ученици предају радне свеске. Истиче циљ часа и записује назив наставне јединице на табли.

Главни део часа (35 минута)

Активности наставника:

- Одговара на питања ученика о нејасним деловима лекција. Поставља питања и мотивише ученике да се јављају. Део питања наћи ће се у каснијој писменој провери знања. Дели ученицима питања за кратку проверу знања (петнаест минута).

Група А	Група Б
1. Шта је извор реке?	1. Шта је ушће реке?
2. Шта је издан?	2. Шта је артешка издан?
3. Шта је речни слив?	3. Шта је речни слив?
4. Наведи одлике низијских река.	4. Наведи одлике планинских река.
5. Наброј пет језера и поред сваког напиши ком типу припада.	5. Наброј пет језера и поред сваког напиши ком типу припада.
6. а) Које су функције вештачких језера? б) Наброј три вештачка језера.	6. а) Које су функције вештачких језера? б) Наброј три вештачка језера.

Ученици користе атлас.

Активности ученика:

- слушају, одговарају на питања, повезују и закључују, питају, дискутују, записују.

Завршни део часа (пет минута)

Ученици предају своје радове. Наставник чита питања с теста, а ученици одговарају.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Изглед табле

ВОДЕ НА ЗЕМЉИ

Површинске и подземне воде

Подземне воде – издан, артешка издан, извор, термоминералне воде, бање

Реке – извор, ушће, планинске реке, кањони, низијске реке, меандри, речни систем,

речни слив, речна мрежа

Језера – природна и вештачка, тектонска, речна, ледничка, еолска, крашка, вештачка

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник Географија за 6. разред;
- приручник.

Белешке о часу:
